VARA KOMMUN

Uppdragsrapport

Nuvarande teknisk livslängd, genomförbarhet, eventuell tidplan, konsekvenser samt ekonomiska effekter på nämndsnivå och kommunnivå av att stänga Nästegårdsbadet i Kvänum.

2020-01-06

Innehåll

1. Uppdragsorganisation 2
2. Bakgrund/uppdrag 2
3. Uppdragsresultat 2
3.1. Konsekvenser folkhälsa 2
3.2. Ekonomiska konsekvenser 4
3.3. Konsekvenser för Vara Badhus 6
Verksamhet 6
Omklädningsrummen på Vara Badhus 7
Personal 7
Allmänhetens intryck av Vara Badhus 7
3.4. Tidsplan 8

1. Uppdragsorganisation

Beställare:	Bildningsnämnden genom bildningschef
Uppdragsledare:	Jesper Svensson, fritidschef
Arbetsgrupp:	Kaj Svensson, byggprojektledare
Mottagare:	Bildningsnämnden

2. Bakgrund/uppdrag

En utredning från våren 2019 visar att en stängning av Nästegårdsbadet bedöms leda till en besparing för Fritidsenheten på 708 tkr/år främst i form av minskade personalkostnader samt minskad driftsbudget. Förutom att närheten till badet i Kvänum försvinner för vissa invånare bedöms en konsekvens av förslaget vara ett ökat tryck på Vara Badhus och dess omklädningsrum. För att de politiska besluten ska kunna fattas bedöms det behövas ytterligare utredning där genomförbarhet och tidplan redovisas samt en ytterligare beskrivning av eventuella konsekvenser.

3. Uppdragsresultat

I denna rapport beskrivs konsekvenser inom tre områden: folkhälsa, ekonomi samt påverkan på Vara Badhus.

3.1. Konsekvenser folkhälsa

En utredning av konsekvenserna av att stänga en idrotts- och motionsanläggning måste ta hänsyn till folkhälsoperspektivet. År 2018 hade Nästegårdsbadet ca 9500 besök vilket innebär 9500 tillfällen där någon person varit fysiskt aktiv. Fritidsenhetens bedömning är att en stängning av Nästegårdsbadet skulle innebära att ca 5000 av dessa besök flyttas till Vara Badhus istället och att 4500 besök skulle tappas. Det innebär att ur ett folkhälsoperspektiv så måste dessa 4500 tillfällen med fysisk aktivitet ersättas av någon annan form av fysisk aktivitet.

Folkhälsomyndigheten skriver på sin hemsida att Sverige följer WHO:s rekommendationer för fysisk aktivitet. WHO:s rekommendationer för att främja hälsa, minska risk för kroniska sjukdomar, förebygga förtida död samt för att bevara eller förbättra fysisk kapacitet är sammanfattningsvis:

- Alla vuxna från 18 år och uppåt bör vara fysiskt aktiva i sammanlagt minst 150 minuter i veckan. Intensiteten bör vara minst måttlig.
- Barn och ungdomar, 5-17 år bör vara fysiskt aktiva i mer än 60 minuter om dagen, ägna sig åt pulshöjande aktiviteter minst tre gånger i veckan samt minst tre gånger i veckan ägna sig åt aktiviteter som belastar skelett och muskulatur.

Folkhälsomyndigheten skriver vidare på sin hemsida att fysisk aktivitet minskar risken för:

- förtida död, oavsett orsak
- hjärt-kärlsjukdom, till exempel högt blodtryck, kärlkramp, hjärtinfarkt, stroke
- metabola sjukdomar, till exempel typ 2 diabetes, fetma, metabola syndromet
- cancer, till exempel tjocktarms- och bröstcancer
- fall och benbrott, till exempel höftfraktur
- psykisk ohälsa, till exempel demens, depression

I Riksidrottsförbundets rapport ”Idrottens samhällsnytta” från 2017 beskrivs ett stort och ökande behov av idrottsanläggningar i svenska kommuner. Rapporten beskriver även hur tillgången och tillgängligheten av idrottsanläggningar styr bruket av dem och rapporten konstaterar att ”Idag är det snarast ett faktum, understött av evidensbaserad forskning, att förekomsten av ett rikt och tillgängligt utbud av idrottsanläggningar och andra fysiska aktivitetsmiljöer främjar fysisk aktivitet hos människor – och därigenom även folkhälsan.”.

Nedanstående fakta är hämtat ur samma rapport:

- Människor med ”god tillgång” till idrottsanläggningar är 43% mer benägna att motionera regelbundet jämfört med människor med ”dålig tillgång” till anläggningar.
- Innevånare med fler anläggningar i närheten av bostaden är betydligt mer benägna att nå rekommendationen för fysisk aktivitet ut hälsosynpunkt.
- Det finns starka samband mellan tillgång till idrottsanläggning och fysisk aktivitet hos barn och ungdomar specifikt.
- Närheten till en idrottsanläggning främjar ökad gång och cykling, vilket i sin tur bidrar till en lång rad hälsoeffekter. Närheten innebär även mindre börda för föräldrar att skjutsa till träning och tävling
- Innevånare i samhällen med hög ”täthet” promenerar mer, väger mindre och har lägre risk för fetma, högt blodtryck och många kroniska sjukdomar
- Barn i aktivitetsvänliga bostadsområden har i genomsnitt 10 minuters mer hälsofrämjande fysisk aktivitet per dag, jämfört med en kontrollgrupp
- Brist på idrottsanläggningar i bostadsområden förknippas med ökad risk för stillasittande livsstilar och ökar risken för mental ohälsa, psykologisk påfrestning, hjärt-kärl sjukdomar och övervikt och fetma.

Information och fakta från Folkhälsorådet och Riksidrottsförbundet påvisar vikten av att de 4500 tillfällena av fysisk aktivitet på Nästegårdsbadet måste kunna ersättas av någon annan form av fysisk aktivitet om badet skulle stängas, annars ökar risken för ohälsa bland de boende i Kvänumområdet. I Riksidrottsförbundets rapport är det tydligt att närheten till en anläggning har en stor betydelse för folkhälsan. Enligt Vara Kommuns hemsida finns det inom rimligt cykelavstånd från centrala Kvänum idag 7 olika idrotts- och motionsanläggningar. Av dessa kan endast två anses vara lämpliga för spontana pulshöjande aktiviteter, Nästegårdsbadet och Oltorps friluftsområde. Vi

måste därför dra slutsatsen att det i Kvänumområdet inte finns ett rikt utbud av idrotts- och motionsanläggningar vilket innebär att en stängning av Nästegårdsbadet rimligtvis skulle få negativa konsekvenser för folkhälsan.

3.2. Ekonomiska konsekvenser

En eventuell stängning av Nästegårdsbadet kommer att få ett stort antal ekonomiska konsekvenser, både avseende löpande drift och avseende investeringar och engångskostnader. Nedan redovisas de poster som har identifierats.

Löpande Fritidsenheten	**Effekt**	**Kommentar**
Driftsbudget 2019 - exkl personal	388 000	Budget 2019, inkluderar alla intäkter och alla kostnader utom personal
Ökade intäkter Vara Badhus	80 000	2000 betalande besökare förväntas bada i Vara istället, nettoförtjänst är 40:- per betalande besökare
Minskat personalbehov	420 000	Idag används ca 2 heltidstjänster på Nästegårdsbadet, räknar med ökat behov i Vara på 1 tjänst. Nettoeffekt besparing 1 tjänst
Ökade kostnader skolskjuts	180 000	Uppskattningsvis 150 resor för ca 1200:- per resa
Besparing	**708 000**	

Löpande Fastighetsenheten	**Effekt**	**Kommentar**
Driftstekniker	117 000	Uppskattningsvis 300 timmar per år
Material och entreprenörer	28 000	
Besparing	**145 000**	

Investeringar	**Effekt**	**Kommentar**
Ventilation	750 000	Installation av begagnat Menerga-aggregat ifrån Allébadet ca 700-800.000:-. Tid snarast.
Styr	175 000	Nytt styrsystem snarast (i samband med ventilationen)
Yttertak	250 000	Omläggning papptak inom 5 år
Elcentral	87 500	Byte elcentral i källare inom 10 år, ca 75-100.000:-
Stamrenovering	190 000	Stamrenovering av rörsystem, inom 10 år, 180-200.000:- (grov uppskattning)
Besparing	**1 452 500**	

Rivning	**Effekt**	**Kommentar**
Rivning av Nästegårdsbadet	5 000 000	Om badenheten säger upp hyresavtalet så kommer fastighetsenheten att riva badhuset. Kostnad är uppskattning, taget från Allébadet.

Nettoeffekt		
Investeringar inom 10 år	1 452 500	
Kostnad för rivning	5 000 000	
Netto investering	3 547 500	Rivningskostnad minus investeringar
Årliga driftskostnader	853 000	
Antal år för break-even	**4,16**	**Nettoinvestering delat med årliga driftskostnader**

En redovisning av de ekonomiska konsekvenserna måste dock ses utifrån två olika scenarier, ett scenario där Nästegårdsbadet stängs och ett scenario där Nästegårdsbadet drivs vidare. Konsekvenserna bör även betraktas över tid, i form av en tidsplan, enligt tabellen nedan.

Scenario stängning Nästegårdsbadet				
År	**Drift**	**Investering**	**Netto**	**Ackumulerat**
2021	- 853 000	5 000 000	4 147 000	4 147 000
2022	- 853 000		- 853 000	3 294 000
2023	- 853 000		- 853 000	2 441 000
2024	- 853 000		- 853 000	1 588 000
2025	- 853 000		- 853 000	735 000
2026	- 853 000		- 853 000	-118 000
2027	- 853 000		- 853 000	-971 000
2028	- 853 000		- 853 000	-824 000
2029	- 853 000		- 853 000	-2 677 000
2030	- 853 000		- 853 000	-3 530 000
	- 8 530 000	**5 000 000**	**- 3 530 000**	

Scenario driva vidare Nästegårdsbadet				
År	**Drift**	**Investering**	**Netto**	**Ackumulerat**
2021	853 000	925 000	1 778 000	1 778 000
2022	853 000		853 000	2 631 000
2023	853 000		853 000	3 484 000

2024	853 000	250 000	1 103 000	4 587 000
2025	853 000		853 000	5 440 000
2026	853 000		853 000	6 293 000
2027	853 000		853 000	7 146 000
2028	853 000		853 000	7 999 000
2029	853 000	277 500	1 130 500	9 129 500
2030	853 000		853 000	9 982 500
	8 530 000	**1 452 500**	**9 982 500**	

Slutsatsen av de ekonomiska konsekvenser som beskrivs ovan är att Vara Kommun över en 10-års period skulle spara totalt ca 3,5Mkr på att stänga Nästegårdsbadet medan det över motsvarande period skulle kosta totalt ca 10Mkr att driva det vidare. Nettoskillnaden är alltså ca 13,5Mkr fördelat på 10 år.

3.3. Konsekvenser för Vara Badhus

Verksamhet

Idag bedrivs simundervisning och vattenträning på Nästegårdsbadet. Antagandet är att all simundervisning (skolbad och simskolor) flyttas till Vara Badhus och bedrivs i motsvarande omfattning som idag. Gällande vattenträningen så antas att dessa motionärer inte kommer att vattengympa i Vara i framtiden.

För att klara simundervisningen så måste undervisningsbassängen användas fullt ut fem förmiddagar varje vecka samt mer på eftermiddagarna, sannolikt två eftermiddagar varje vecka. Detta innebär att den blir uppbokad fram till ca 13.00 varje dag plus ytterligare ca 10 eftermiddagstimmar per vecka. Idag är undervisningsbassängen uthyrd varje fredag kl. 10.00 till kommunens Arbetsmarknadsenhet vilket inte kommer att vara möjligt framöver. Allmänheten har idag relativt god tillgång till undervisningsbassängen vilket är uppskattat. Denna tillgång kommer att minska i framtiden.

Plats för ytterligare simundervisning i simbassängen finns. Idag används normalt två banor till simundervisning och fyra banor till motionssim. I framtiden kommer fyra banor att behövas till simundervisning vilket reducerar allmänhetens möjligheter till motionssim dagtid.

Från ca 08.30 till ca 13.00 kommer det varje dag att vara tre klasser som byter om samtidigt, istället för två som är normalfallet idag. Detta innebär ca 45 barn istället för 30. Det finns skåp så att det räcker till, men det kommer att bli stökigare i omklädningsrummen vilket kommer att ställa högre krav på skolans personal. Allmänhetens besökare kommer att påverkas av ökad trängsel och en stökigare miljö. Simskolorna på eftermiddagarna påverkar omklädningsrummen i mindre utsträckning.

För att klara den utökade verksamheten behöver bemanningen dagtid att öka från fyra till fem personal i tjänst. Av dessa fem måste minst tre vara utbildade simlärare, men önskemålet är att samtliga är det för att klara av arbetsrotation i den utsträckning som är önskvärd. Det kan även vara ett alternativ att personal från badet ersätter skolans personal i entré och omklädningsrum. Detta skulle eventuellt vara kostnadseffektivt för kommunen som helhet även om det skulle kräva ytterligare en personal på badet.

Omklädningsrummen på Vara Badhus

Under den 6 månader långa högsäsongen från oktober till och med mars har Vara Badhus i genomsnitt ca 2500 besökare per vecka, med en hög belastning sju dagar i veckan. Variationen är dock stor, från ca 2000 besökare per vecka till ca 3500. Begränsningen i omklädningsrummen är under denna period främst golvyta och duschkapacitet. Omklädningsrummen inklusive duschutrymmena upplevs av besökarna som trånga och avsaknaden av avtorkningszoner gör att golven blir våta. Trängseln innebär även utmaningar för personalen att hålla rent och hygieniskt.

De dagar med hårdast belastning uppstår en skåpsbrist, vilket uppskattas till ca 50 dagar per år. Dessa dagar tvingas besökare dela skåp med varandra. Uppskattningsvis 10 dagar per år räcker inte heller detta till utan besökare måste packa ner sina kläder i en väska och ta med ut i simhallen, eftersom det inte finns några lediga skåp alls.

En stängning av Nästegårdsbadet skulle innebära att besökssnittet under högsäsong ökar från ca 2500 till ca 2650 besökare per vecka, en ökning med ca 5%. Sett över hela högsäsongen innebär detta inga större ytterligare problem, dock skulle de dagar med hårdast belastning bli både fler och sämre.

Personal

Badenheten kommer att kunna minska personalstyrkan med en heltidstjänst men bemanningen på Vara Badhus kommer att utökas vardagar mellan ca 8.00 – 17.00. Detta har i princip enbart positiva effekter, under förutsättning att enheten klarar av att även fortsättningsvis rekrytera behöriga simlärare.

Allmänhetens intryck av Vara Badhus

Den utökade verksamheten på Vara Badhus kommer att reducera allmänhetens tillgång till både undervisningsbassängen och simbassängen. Eftersom simundervisningen sker dagtid så är det främst motionärer som påverkas, besökare som badar i någon form av tränings- eller rehabsyfte. En stor andel av dessa är pensionärer eller personer med funktionsvariationer vilket innebär att dessa grupper sannolikt kommer uppleva förändringen som negativ.

Omklädningsrummen på Vara Badhus kommer att upplevas som ännu trängre, stökigare och våtare. Dessa intryck kommer att vara tydligare under högsäsong och de veckodagar och tider med högst besökstryck.

3.4. Tidsplan

Fritidsenheten hyr Nästegårdsbadet av Fastighetsenheten. Uppsägningstiden på avtalet är i skrivande stund oklar, den är antingen 9 eller 12 månader. Om badet ska stängas så sker detta rimligtvis i juni månad, dels eftersom det är efter ett avslutat skolår och dels eftersom det är under en lågsäsong. Oavsett hur lång uppsägningstiden är på hyresavtalet innebär detta att en stängning kan ske tidigast i juni 2021.

Nästegårdsbadet återinvigdes i februari 2014 efter en renovering som skulle förlänga livslängden på badhuset med 8-10 år. Fastighetsenheten ser idag inga risker med badets reningsverk, bassängens poolduk eller något annat som har en direkt koppling till verksamheten. Att byta ventilationen är en stark rekommendation men inget krav från fastighetsenheten. Bedömningen är att år 2024 så kommer takpappen att behöva bytas och samma år löper garantitiden ut för bassängens poolduk.

Slutsatsen av ovanstående är att det är fullt möjligt att driva badet vidare utan några större åtgärder fram till år 2024. Att driva badet vidare efter år 2024 kräver dock samma åtgärder som beskrivs i kapitel 3.2 ovan.